

นโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของภูมิภาค อาเซียน: การปรับตัวของยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทย เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558

ASEAN ICT Policy: Higher Education Strategic Enhancing toward AEC 2015

· สุตาสวรรค์ งามมงคลวงศ์
· หัวหน้าสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
· วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
· E-mail: lukmoonoy_ping@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้เป็น การนำเสนอเกี่ยวกับนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงระบบ การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของภูมิภาคอาเซียน ซึ่งเน้นไปที่ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และไทย นอกจากนี้มีการนำเสนอยุทธศาสตร์การปรับตัวของอุดมศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์หลักๆ 3 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีด ความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาความ แข็งแรงของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาประชาคมอาเซียน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมบทบาท ของอุดมศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน และในส่วนท้ายเป็นการนำเสนอการปรับตัวของมหาวิทยาลัย ในประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่ประชาคม อาเซียน

คำสำคัญ: ประชาคมอาเซียน นโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อุดมศึกษาไทย

Abstract

This article is about the presentation of information and communication technology policy in relation to higher education system in the ASEAN region, with the focus on policy and systems implemented in Thailand, Singapore and Malaysia. Thailand also presented a strategy of its own higher education policy that could be adapted by the ASEAN community in 2015. This strategy has 3 main areas. The first strategy is to increase the capabilities of graduates with international quality standards. The second strategy is to strengthen the institutions of higher education within

the ASEAN community. The third strategy is to strengthen the role of higher education of Thailand in the ASEAN community. The end result is the presentation of preparation processes where Thai universities could be adapted to meet directions and requirements of the ASEAN community.

Keywords: ASEAN Community, Higher Education, ICT Policy

บทนำ

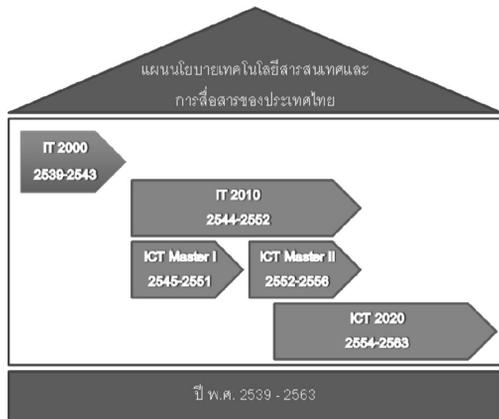
ในปัจจุบันประเทศต่างๆ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ จึงได้มีการกำหนดนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขึ้นเพื่อเป็นกรอบสำหรับการดำเนินงานในด้านต่างๆ ซึ่งกรอบนโยบายเหล่านี้เปรียบเสมือนแนวทางให้แต่ละประเทศหรือแต่ละองค์กรก้าวตามอย่างมีระบบ สำหรับภาคการศึกษานั้น นับว่าเป็นอีกภาคส่วนหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต การพัฒนาทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพ นับเป็นหน้าที่หลักของระบบการศึกษาของทุกประเทศ รวมถึงประเทศไทยโดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2558 ภูมิภาคอาเซียน ซึ่งประกอบไปด้วยประเทศสมาชิก 10 ประเทศ จะรวมตัวกลายเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งการรวมตัวครั้งนี้ก็ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ รวมถึงด้านการศึกษาก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายกำลังคน ทั้งนักศึกษา บุคลากร อาจารย์ หรือแม้กระทั่งหน่วยกิตในการเรียนการสอน เพื่อเป็นการรองรับประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 แต่ละประเทศได้มีการปรับตัวในหลายๆ ด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง วัฒนธรรม รวมถึงด้านการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษาถือว่าเป็นกำลังคนสำคัญที่พร้อมจะออกไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างเต็มตัว

นโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของภูมิภาคอาเซียน

ประเทศไทย

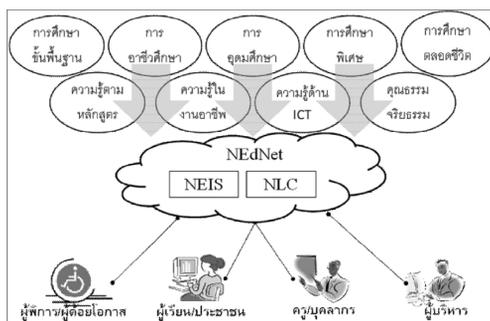
สำหรับประเทศไทยได้ประกาศใช้นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศฉบับแรก ซึ่งเป็นนโยบายที่คณะกรรมการ

เทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทย โดยได้เริ่มแผนเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ IT 2000 ใน ปี พ.ศ. 2539 สิ้นสุดในปี พ.ศ. 2543 ซึ่งแผนฉบับนี้ครอบคลุมระยะเวลา 5 ปี โดยภารกิจหลักของแผนที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) การลงทุนในโครงสร้างสารสนเทศ เพื่อจุดพลังความสามารถของมนุษย์และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน 2) การลงทุนในด้านการศึกษาที่ดีของพลเมืองและบุคลากรด้านสารสนเทศ 3) การพัฒนาสารสนเทศและปรับปรุงบทบาทภาครัฐ เพื่อบริการที่ดีขึ้นและสร้างรากฐานอุตสาหกรรมสารสนเทศที่แข็งแกร่งต่อมาเป็นแผน IT 2010 ซึ่งแผนเทคโนโลยีสารสนเทศ 2010 นั้นเป็นแผนระยะยาวครอบคลุมเป็นระยะ 10 ปี ดังนั้นรัฐบาลจึงมี การประกาศแผนระยะสั้นขึ้นมา 2 แผน ได้แก่ แผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารฉบับที่ 1 (ICT Master Plan I) และแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารฉบับที่ 2 (ICT Master Plan II) ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยกำลังจะสิ้นสุดการใช้แผน ICT ฉบับที่ 2 ลงในปี พ.ศ. 2556 สำหรับแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารฉบับล่าสุดซึ่งผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2554 นั้นเป็นแผนที่ใช้ชื่อว่า แผน ICT 2020 หรือ Smart Thailand ระยะเวลาของแผนครอบคลุมตั้งแต่ปี (2554-2563) ซึ่งแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศตั้งแต่เริ่มต้น ถึงปัจจุบันสามารถสรุปได้ดังรูปที่ 1 (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2554)

ที่มา: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2554
รูปที่ 1: ระยะเวลาใช้แผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย

สำหรับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2554-2556 ถูกนำมาใช้เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาระบบ ICT ให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดการใช้สารสนเทศที่สามารถบรรลุภารกิจด้วยความพร้อมรองรับการบริหารจัดการ การเรียนการสอนประสานความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การพัฒนาระบบ ICT มีเป้าหมายสำคัญคือ การบูรณาการ การเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านต่างๆ ให้สามารถใช้ร่วมกันตามบริบทของแต่ละฝ่ายได้ ตามหลัก 3Ns ดังรูปที่ 2 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.)

ที่มา: แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2554-2556
รูปที่ 2: เป้าหมายการพัฒนา ICT เพื่อการศึกษา

- เครือข่ายเพื่อการศึกษาแห่งชาติ (NEdNet : National Education Network)
- ระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาแห่งชาติ (NEIS : National Education Information System)
- ศูนย์การเรียนรู้แห่งชาติ (NLC : National Learning Center)

โดยแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อศึกษามีวิสัยทัศน์ คือ การศึกษาแห่งอนาคตเป็นจริงได้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Enabling Future Education with ICT) ซึ่งมีกรกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ทั้งหมด 4 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างกำลังคนให้มีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มีธรรมาภิบาล คุณธรรม จริยธรรม วิจัยรณญาณ และรู้เท่าทัน รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสนับสนุนการเรียนการสอนด้วย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การศึกษาของประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนการศึกษาของประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ และการบริการด้านการศึกษาซึ่งเอื้อต่อการสร้างธรรมาภิบาลของสังคม

จากยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ประการของนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของไทยนั้น เน้นหลักในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้กับทุกภาคส่วนของการศึกษา ทั้งสนับสนุน

การเรียนการสอน การพัฒนาโครงสร้าง รวมถึงการนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการด้านการศึกษา โดยเน้นหลักการบริหารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับประเทศถัดมาที่จะกล่าวถึงคือ ประเทศสิงคโปร์ เนื่องจาก สิงคโปร์นั้นว่าเป็นประเทศที่มีความโดดเด่นเรื่องของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านต่างๆ ซึ่งประเด็นที่สำคัญที่ทำให้ประเทศมีการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง คือการวางแผนนโยบายที่มีความชัดเจน เป็นไปได้ มีความต่อเนื่อง

ประเทศสิงคโปร์

สำหรับประเทศสิงคโปร์เริ่มมีการใช้แผนนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา หรือ IT Master Plan 1 for Education (MP1: 1997-2002) โดยมีประเด็นสำคัญ 4 ด้าน คือ 1) หลักสูตรและการประเมินค่า 2) เนื้อหาและแหล่งการเรียนรู้ 3) โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และตามด้วยแผน Master Plan 2 for Education (MP2: 2003-2008) ซึ่งมีเนื้อหาหลักอยู่ทั้งหมด 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การใช้ ICT ในหลักสูตรและการประเมินค่า 2) พัฒนาผู้เชี่ยวชาญในการสอน 3) การเสริมสร้างความสามารถให้กับโรงเรียน 4) การวิจัยและพัฒนา และ 5) โครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุน และในปัจจุบันประเทศสิงคโปร์ได้มีการนำแผนนโยบาย MP3 หรือ IT Master Plan 3 for Education (MP3: 2009-2014) ซึ่งเป็นการสานความต่อเนื่องจากแผนแม่บทในฉบับที่ 1 และ 2 ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเช่น การใช้ ICT ในหลักสูตรและการประเมินค่า การสร้างความสามารถของผู้สอน การเผยแพร่ข้อมูลที่ดีและความสำเร็จทางด้านนวัตกรรมร่วมกัน การยกระดับและเพิ่มโครงสร้างพื้นฐานให้ดีขึ้นโดยมีการค้นหาวิธีการที่จะทำทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการในการปรับปรุงผลลัพธ์ของการเรียนซึ่งประกอบด้วย (Park, 2011)

ประการที่ 1: strengthen competencies for self-directed learning (เสริมสร้างความแข็งแกร่งของการเรียนรู้ด้วยตนเอง)

ประการที่ 2: tailor learning experiences according to the way that each student learns best (การฝึกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแต่ละคนอย่างดีที่สุด)

ประการที่ 3: encourage students to go deeper and advance their learning (การกระตุ้นให้นักเรียนรู้สึกและมีความเชี่ยวชาญในการเรียน)

ประการที่ 4: learn anywhere (การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่)

จะเห็นได้ว่าการวางแผนนโยบายที่ชัดเจนและมีความต่อเนื่องของประเทศสิงคโปร์ทำให้เกิดการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศมาเลเซีย

จากนโยบายของแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่โดดเด่นของประเทศภายใต้ชื่อ Malaysia's Vision 2020 กระทรวงศึกษาธิการของประเทศมาเลเซียเห็นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ICT เป็นการปฏิวัติหรือการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ การจัดเตรียมหลักสูตร การปรับปรุงวิธีการสอนให้ดีขึ้น ประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นของการบริหารจัดการโครงสร้างในโรงเรียน ความเชื่อมโยงที่แข็งแกร่งระหว่างโรงเรียนและสังคมและผู้มีอำนาจของผู้เรียนสำหรับแนวความคิดของ ICT ในภาคการศึกษานั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายสำคัญหลักอยู่ 3 ประเด็น ประกอบด้วย (UNESCO Bangkok, n.d.)

1. ICT สำหรับนักเรียนทุกคน หมายถึง การนำ ICT มาใช้ทำให้ลดช่องว่างทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างโรงเรียน

2. หน้าที่และภารกิจของ ICT ในการศึกษา คือ เครื่องมือสำหรับการเรียนและการสอน

3. การใช้ ICT ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการบริหารจัดการของโรงเรียน

รัฐบาลมีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทุกแห่งให้เป็น Smart School ได้ภายในปี 2010 ซึ่งเทคโนโลยีมีผลดีมีเดียเป็นสิ่งที่เข้ามามีบทบาทสำหรับการสร้างโครงสร้าง เพื่อใช้สำหรับการเรียนการสอนแบบใหม่ และการบริหารจัดการกระบวนการ การติดต่อประสานงานกับประชาชนซึ่งอยู่ภายนอก และเครือข่ายทางการศึกษาที่จะเชื่อมโยงกับทุกๆ โรงเรียนสำหรับ Smart Schools มีสามส่วนที่นำมา ใช้เป็นโครงการนำร่อง คือ 1) วัตถุประสงค์ทางการเรียน การสอน 2) ระบบการประเมินผลที่ถูกต้องแม่นยำ และ 3) ระบบการบริการจัดการที่ผสมผสานสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มมูลค่าการผลิต “Smart Schools” มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประเด็น (UNESCO Bangkok, n.d.) คือ

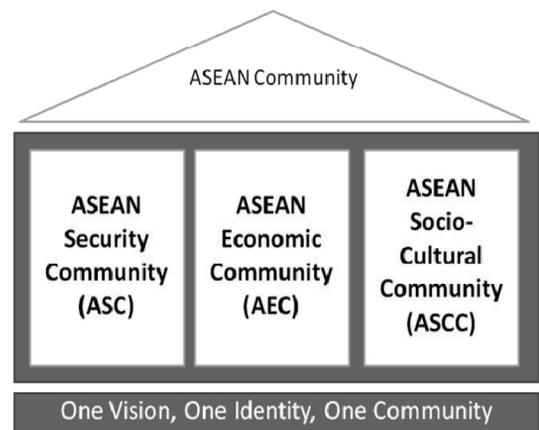
1. การจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานทาง ICT ให้เพียงพอ รวมถึงอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ทางการศึกษาทั้งหมด
2. การเอาหลักสูตรและการประเมินที่ล้ำสมัยทางด้าน ICT ออกจากระบบ และการให้ความสำคัญของการผสมผสาน ICT กับการเรียนการสอน
3. การยกระดับของความรู้ด้าน ICT และทักษะของนักเรียนและอาจารย์
4. การเพิ่มขึ้นของการใช้ ICT ในการบริหารจัดการทางการศึกษา
5. การยกระดับของการดูแลรักษาและการบริหารจัดการอุปกรณ์ทางด้าน ICT ในทุกสถานที่ตั้งของสถานศึกษา

ประชาคมอาเซียน

อาเซียน มีสมาชิกผู้ก่อตั้งครั้งแรกจำนวน 5 ประเทศ ประกอบด้วย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และมีการเพิ่มสมาชิกต่อมาเรื่อยๆ ได้แก่ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชาเป็นประเทศสุดท้าย ในปี พ.ศ. 2542 โดยวัตถุประสงค์ของการเป็นประชาคมอาเซียน ได้แก่ 1) การส่งเสริม

ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศสมาชิก 2) อำนวยสันติภาพ เสถียรภาพ ความมั่นคง 3) เสริมสร้างเศรษฐกิจและความอยู่ดีกินดีของประชาชน 4) การพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม และ 5) การส่งเสริมความร่วมมือกับภายนอกและองค์การระหว่างประเทศต่างๆ

ประชาคมอาเซียนประกอบด้วยความร่วมมือ 3 ส่วนหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community: ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ดังรูปที่ 3

ที่มา : สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ, 2553

รูปที่ 3: เสาหลักสำคัญของประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558

โดยประชาคมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community-ASC) เน้นการเสริมสร้างอาเซียนให้เป็นที่มาของวัตถุประสงค์ คือ 1) ประชาคมที่มีกฎเกณฑ์ ค่านิยม และบรรทัดฐานร่วมกัน 2) ภูมิภาคที่เป็นปึกแผ่น สงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงรอบด้าน และการมีพลวัตและปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) เน้นการบูรณาการด้าน

เศรษฐกิจเป็นหลัก ประกอบด้วย 1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมที่มีการเคลื่อนย้ายสินค้า การบริการ การลงทุน เงินทุนและแรงงานฝีมืออย่างเสรี 2) เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียนทั้งในด้านนโยบายการแข่งขัน นโยบายภาษี การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดการด้านทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคด้วยการพัฒนา กลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) 4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกเพื่อความแข็งแกร่งและแข่งขันได้กับภูมิภาคอื่น

3. ประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) เน้นให้ประชาชนอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือ 6 ด้าน คือ 1) การพัฒนา มนุษย์ 2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคมด้วยการลดความยากจน ส่งเสริมการคุ้มครองและสวัสดิการสังคม สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย 3) สิทธิและคุณธรรมทางสังคม 4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม 5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน และ 6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ, 2553)

กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)

กฎบัตรอาเซียนเป็นประเด็นที่มีความสำคัญกับการรวมตัวของประเทศสมาชิก หรือจะเรียกอีกอย่างว่ากฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สำหรับกฎบัตรอาเซียนเปรียบเสมือนกับรัฐธรรมนูญที่คอยกำกับดูแลกลุ่มประเทศสมาชิก โดยอาเซียนต้องส่งเสริมอัตลักษณ์ร่วมกันของคนและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในหมู่ประชาชนของตน เพื่อให้บรรลุชะตา เป้าหมาย และคุณค่าร่วมกันของอาเซียน โดยมีคำขวัญของอาเซียนคือ “วิสัยทัศน์เดียว อัตลักษณ์เดียว ประชาคมเดียว” (The ASEAN motto shall be: “One Vision, One Identity, One Community”) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ, 2553)

ระบบอุดมศึกษาของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

สำหรับประเทศในภูมิภาคอาเซียนนั้นแม้ว่าระบบการศึกษาของแต่ละประเทศจะไม่เหมือนกันตามลักษณะภูมิหลังและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ แต่ก็ยังมีความเหมือนในเรื่องหลักสูตรที่มีหลากหลาย การเปิดหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก สำหรับระบบอุดมศึกษาที่น่าสนใจ และถือว่าประสบความสำเร็จของภูมิภาคอาเซียน ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์และประเทศมาเลเซีย ซึ่งในบทความนี้จะเป็นการนำเสนอระบบอุดมศึกษาของ 3 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และไทย ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านได้มองเห็นประเด็นที่เป็นความเหมือนและความแตกต่างของแต่ละประเทศ

ประเทศสิงคโปร์

ระบบอุดมศึกษามีแนวคิดมาจาก IT 2000 Singapore’s Vision of an Intelligent Island ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อจะเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก มุ่งความเป็นนานาชาติ ให้ความสำคัญกับงานวิจัยและพัฒนาในภาคของธุรกิจอุตสาหกรรม เน้นการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่เป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการ มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยกตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยแห่งชาติ สิงคโปร์มีแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางการศึกษา ที่มีคุณภาพมุ่งเน้นการพัฒนาบัณฑิตให้มีศักยภาพ เป็นผู้นำ มีความคิดสร้างสรรค์ เช่น โครงการ The Talent Development Programme ให้ความสำคัญกับการศึกษาและการฝึกอบรมพัฒนาทักษะแรงงานของผู้ที่มีงานทำอยู่แล้ว ทำให้ประชาชนของประเทศได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง (วรารกรณ์ บวรศิริ, ม.ป.ป.)

ประเทศมาเลเซีย

ในประเทศมาเลเซียเน้นการปฏิรูปอุดมศึกษามีพื้นฐานมาจาก Vision 2020 และจากพระราชบัญญัติต่างๆ ของประเทศที่ประกาศใช้อย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง เช่น สถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีรูปแบบเป็นองค์กรตามกฎหมาย แต่มีความคล่องตัวในการจัดหารายได้ของตนเอง สามารถก่อตั้งบริษัทจำกัดเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน ทำให้มีกำไรและเป็น

ผลประโยชน์แก่มหาวิทยาลัยอีกด้วย สำหรับมหาวิทยาลัย การศึกษาเอกชนของประเทศนั้น ได้มีการเปิดการสอน ที่หลากหลายมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ โดยธุรกิจการศึกษาเป็นจุดมุ่งหมายของรัฐบาลมาเลเซีย ที่จะทำให้เป็นอุตสาหกรรมการศึกษาเพื่อเป็นแหล่งรายได้ ของประเทศอีกอย่างหนึ่ง จะสังเกตได้ว่าความสำเร็จ ของทั้งสองประเทศเป็นการปฏิบัติตามแนวนโยบายของ รัฐบาลที่ได้ประกาศออกมาใช้ ซึ่งความสำเร็จดังกล่าว เกิดจากความมุ่งมั่นและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของ ภาครัฐที่จะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง (วรภรณ์ บวรศิริ, ม.ป.ป.)

ประเทศไทย

ได้มีการจัดกรอบการศึกษาระดับอุดมศึกษาในการ แบ่งกลุ่มของประเภทของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ สะดวกและชัดเจนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยสามารถแบ่งสถาบันอุดมศึกษาออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

- มหาวิทยาลัยวิจัย
- มหาวิทยาลัยเฉพาะด้าน
- มหาวิทยาลัยเน้นการสอน
- วิทยาลัยชุมชน

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทยนั้น มีมากกว่าของประเทศเพื่อนบ้านเมื่อเทียบกับประเทศ สิงคโปร์และประเทศมาเลเซีย แต่การขยายตัวและการ เพิ่มจำนวนยังมีน้อยกว่าประเทศมาเลเซีย ซึ่งประเทศ มาเลเซียเน้นความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ซึ่งมุ่งเน้นการหารายได้จากนักศึกษาต่างชาติ สำหรับ สถานอุดมศึกษาของรัฐนั้น ในปัจจุบันรัฐบาลยังคงให้เงิน สนับสนุนแก่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ออกนอกระบบ ราชการ ในรูปของ Block grant เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษา ของรัฐสามารถดำเนินภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพและมีการตรวจสอบได้ สถาบันอุดมศึกษา ของรัฐจะต้องมีการพึ่งตนเองมากขึ้น มีการดำเนินการ ทางทางพาณิชย์ รัฐบาลควรจะมีการสนับสนุนการเปิด สอนหลักสูตรนานาชาติ เพื่อเป็นผู้นำทางการอุดมศึกษา

ในประชาคมโลกและสร้างรายได้ให้กับประเทศ (พินิติ รัตนานุกูล, ม.ป.ป.)

จากระบบอุดมศึกษาของ 3 ประเทศที่ได้กล่าวมา ข้างต้นจะพบว่าความเหมือนกันของระบบอุดมศึกษา คือ มีการเปิดการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มศักยภาพทั้งการเรียนการสอน การบริหารจัดการ การผลิตบัณฑิตให้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน แต่ประเด็นที่เป็นความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน คือเป้าหมายของแต่ละประเทศ เช่น ประเทศสิงคโปร์ ต้องการพัฒนาระบบอุดมศึกษาให้เป็นสากล เน้น กระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งจะใกล้เคียงกับประเทศมาเลเซีย แต่มาเลเซียจะเน้น การพัฒนาระบบอุดมศึกษาให้อยู่ในรูปแบบเชิงพาณิชย์ กล่าวคือ การสร้างรายได้จากการศึกษา การเปิดหลักสูตร ภาษาต่างประเทศให้เพิ่มขึ้น เพื่อดึงดูดนักศึกษาต่างชาติ เป็นการสร้างรายได้ให้กับมหาวิทยาลัยและประเทศ

ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยต่อการปรับตัวเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ สกอ. ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเปิดเสรีเพื่อก้าวสู่ประชาคม อาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยที่มีการวิเคราะห์ศักยภาพ ของอุดมศึกษาไทยเพื่อเข้า สู่ประชาคมอาเซียน โดยสิ่งที่ ประเทศมีศักยภาพ ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ 1) การประกันคุณภาพภายใน 2) การประกันคุณภาพ การศึกษาภายนอก 3) มาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา 4) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework on Higher EDUCATION : TQF: HEd) โดยที่วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อม สู่การเป็น ประชาคมอาเซียนนั้นได้มีการประชุมในภาคส่วนต่างๆ รวมถึงการวิเคราะห์เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของอุดมศึกษาไทย ซึ่งผลจากการดำเนินการดังกล่าวทำให้ได้ยุทธศาสตร์

ของอุดมศึกษาไทย โดยมีการกำหนด วิสัยทัศน์ คือ บัณฑิตไทยมีความสามารถในระดับสากล และมีความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก และมียุทธศาสตร์ที่รองรับ 3 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ, 2553)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล โดยมีกลยุทธ์ในการดำเนินการ ได้แก่ การพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยในระดับที่ใช้ในการทำงานได้ และการพัฒนาสมรรถนะด้านการประกอบอาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตไทย (พินิติ รตะนานุกูล, 2554)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาประชาคมอาเซียน สำหรับกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา ประกอบไปด้วย การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล การส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเกี่ยวกับอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษา การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพระดับสากล การพัฒนาวิชาการและการวิจัยสู่การเป็นเลิศ และการพัฒนาระบบอุดมศึกษาแห่งอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมบทบาทของอุดมศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน โดยมีกลยุทธ์ในการส่งเสริมบทบาทความเป็นผู้นำของสถาบันอุดมศึกษาไทยที่เกี่ยวข้องกับสามเสาหลักในการสร้างประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเสาด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

การสร้างความตระหนักในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนและบทบาทของอุดมศึกษาไทยในการพัฒนาประชาคมอาเซียนทั้งในด้านบวกและด้านลบ การส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และการพัฒนาศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียน

การปรับตัวของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

สำหรับการปรับตัวของสถาบันอุดมศึกษาไทยนั้น ได้มีมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้วางแผนเพื่อเตรียมตัวการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ตั้งเป้าเป็นอุทยานการศึกษาแห่งอาเซียน (Education Park of ASEAN) โดยได้มีการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดตั้งโครงการภูมิภาคศึกษาในปี 2543 มีการเรียนการสอนและการวิจัยด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ซึ่งได้มีการดำเนินการเปิดหลักสูตรอาเซียนศึกษา ซึ่งเงื่อนไขในการเรียนคือ การมีการส่งนักศึกษาไปยังมหาวิทยาลัยต่างๆ ในกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา นอกจากหลักสูตรระดับปริญญาตรีแล้ว มหาวิทยาลัยยังดำเนินการเปิดหลักสูตรในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกซึ่งเป็นหลักสูตรที่รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (กีร์รัตน์ สงวนไทร, 2554) ซึ่งนอกจากนี้แล้ว ในปัจจุบันได้มีการก่อตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน : ASEAN University Network (AUN) (เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน, 2554) เป็นการจัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของภูมิภาคและสร้างความสำนึกในความเป็นอาเซียน ซึ่งมีมหาวิทยาลัยไทยเข้าเป็นสมาชิก 3 มหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมีการทบทวนกฎบัตรเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน เพื่อให้กฎบัตรดังกล่าวเอื้อประโยชน์ต่อการเสริมสร้างความร่วมมือด้านอุดมศึกษาในอาเซียนอย่างแท้จริงซึ่งทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์ดังกล่าวเป็นการแสดงถึงพันธะผูกพันที่มั่นคงของประเทศไทย

ในการสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของอาเซียน ให้มีศักยภาพและความพร้อมเพื่อรองรับการรวมตัวเป็น ประชาคมอาเซียนในปี 2558 กิจกรรมที่ AUN ได้ ดำเนินการไปแล้ว เช่น 1) เปิดโปรแกรมอาเซียนศึกษา (ASEAN Study Programme) 2) การประชุมด้านการ ศึกษาของ AUN และการแข่งขันพูดของเยาวชน (AUN Education Forum and Young Speakers Contest) 3) การประชุมด้านวัฒนธรรมของเยาวชน อาเซียน (ASEAN Youth Cultural Forum) 4) โครงการแลกเปลี่ยนนักเรียน (AUN Student Exchange Programme) 5) โครงการแลกเปลี่ยน คณาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญของ AUN (AUN Distinguished Scholars Programme) 6) ความร่วมมือด้านการวิจัย (Collaborative Research) เป็นต้น (สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษา ต่างประเทศ, กลุ่มบริหารนโยบายการเปิดเสรีอุดมศึกษา, 2553) จากความตื่นตัวดังกล่าวของมหาวิทยาลัยต่างๆ นั้น กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏนับว่าเป็นอีกมหาวิทยาลัยที่มี จำนวนค่อนข้างมากในประเทศไทย จากการศึกษา การเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการ เข้าร่วมประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558 ซึ่งได้ผลสรุป การศึกษาในประเด็นต่างๆ ได้ 5 ประเด็นหลักดังนี้ ประเด็นที่ 1 สถานภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่สัมพันธ์กับต่างประเทศ ประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นของประชาคมมหาวิทยาลัย ราชภัฏต่อการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2558 ประเด็นที่ 3 การเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัย ราชภัฏในการรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประเด็นที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อม ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประเด็นที่ 5 ข้อเสนอแนะ จากประสบการณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีการ สรุปข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาคือ 1) มหาวิทยาลัย ราชภัฏต้องประสานความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตร ระดับต่างๆ เพื่อให้นักศึกษาต่างประเทศเข้ามาศึกษา ควรเพิ่มการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องเผยแพร่วิทัศน์ความรู้

ด้านการเข้าสมาคมอาเซียนให้รวดเร็วกว้างขวาง รวมทั้ง การเรียนรู้สังคมวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ ตลอดจน พัฒนาทักษะภาษาของประเทศเพื่อนบ้านให้อาจารย์ และนักศึกษามากขึ้น 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีการ แลกเปลี่ยนและประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาในประเทศ อาเซียนได้มีโอกาสศึกษาในประเทศไทยมากขึ้น โดยเน้น การใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนให้มากขึ้น 4) นับแต่นี้ ถึง ปี พ.ศ. 2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏควรเร่งพัฒนา โครงการความร่วมมือต่างๆ กับกลุ่มประเทศสมาชิก อาเซียนให้มากขึ้นตามแผนยุทธศาสตร์ 9 ประการ เพื่อแสดงเจตนารมณ์ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่าง ต่อเนื่อง 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏควรร่วมมือทำวิจัยกับ มหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และในแต่ละ ประเทศ ควรมุ่งงานวิจัยที่เชื่อมโยงกับความเป็อาเซียน มากขึ้น ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏอาจเริ่มต้นศึกษา การเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยในประเทศสมาชิก อาเซียนที่มีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏก่อน เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการเตรียมความพร้อมร่วมกัน สำหรับการก้าวไปสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558 นอกจากนี้ควรติดตามประเมินผลการเตรียมความพร้อม ของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในรูปแบบของการวิจัย เป็นระยะ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุ เป้าหมายของโครงการและกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ ร่วมกันทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เช่น หลักสูตร การเรียนการสอน การพัฒนาครู อาจารย์ และนักศึกษา จุดเด่นโดยเน้นหลักสูตรการท่องเที่ยวและการโรงแรม เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกระจายอยู่ทั่วภูมิภาคของ ประเทศ มีแหล่งข้อมูลวัฒนธรรมหลากหลายในท้องถิ่น และมีโรงแรมสำหรับให้บริการทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นเครือข่ายอยู่แล้ว (เป็เรื่อง กิจรัตน์ภร, 2554)

นอกจากการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ที่กล่าว มาแล้วนั้น ประเด็นสำคัญที่นับว่าเป็นปัญหาเนื่องจากต้อง มีการปรับอย่างค่อยเป็นค่อยไป คือ การเลื่อนการเปิด-ปิด ภาคเรียน ซึ่งมีประเด็นความเห็น ที่แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ เห็นด้วยกับไม่เห็นด้วย ซึ่งจากการประชุมอธิการบดี แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 4/2554 เปิดเผยว่า ที่ประชุม

มีมติเป็นเอกฉันท์ในการเตรียมพร้อมมหาวิทยาลัยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยจะเริ่มภายในปีการศึกษา 2555 ด้วยการเลื่อนการเปิด-ปิดภาคเรียนให้เป็นสากล จึงทำให้ต้องเปลี่ยนจากการเปิดภาคเรียนเดือนมิถุนายน เป็นต้นเดือนกันยายน เหมือนกับประเทศสมาชิกอาเซียนอีก 9 ประเทศที่มีการเปลี่ยนตรงกันแล้ว ซึ่งจะมีประโยชน์ในด้านการแลกเปลี่ยนนักศึกษาที่อาจจะเป็นอุปสรรคได้ หากการเปิด-ปิดภาคเรียนของไทยไม่ตรงกับประเทศสมาชิกอาเซียน จากการเลื่อนการเปิด-ปิด ในครั้งนี้ คงจะมีการปรับเปลี่ยนแบบค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากจะมีผลกระทบกับระบบการศึกษาโดยภาพรวม (ประสาธ สืบคำ, 2554)

บทสรุป

การก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 นั้น มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบเศรษฐกิจ การค้า และการศึกษา ในภาคส่วนของอุดมศึกษา การเตรียมตัวของสถาบันอุดมศึกษาไทยควรเป็นการร่วมมือกันวางแผนกันเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อแข่งขันกับอีก 9 ประเทศ การพัฒนาที่สำคัญคือการเสริมหลักสูตรที่มีความเชื่อมโยงกันกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เนื่องจากการพัฒนาทุนมนุษย์ และการเคลื่อนย้ายทุนมนุษย์ไปยังประเทศต่างๆ ได้อย่างเสรี นอกจากระบบการศึกษาของไทยที่ต้องการมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ การติดต่อสื่อสาร รวมถึงการเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ และการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาและบุคลากรไทยยังเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาหลักที่กลุ่มประเทศสมาชิกใช้ในการติดต่อสื่อสาร นอกจากภาษาไทยและภาษาอังกฤษแล้ว การฝึกทักษะการใช้ภาษาที่ 3 เช่น ภาษาจีนแมนดาริน หรือ ภาษาบาฮาซาที่ใช้ในมาเลเซีย ก็นับว่ามีความสำคัญสำหรับการเตรียมพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558

บรรณานุกรม

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2554). *กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554-2563 ของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- กีร์รัตน์ สงวนไทร. (2554). 'ม.วลัยลักษณ์' ขยับปรับ ยุทธศาสตร์รับ AEC. สยามธุรกิจ, ฉบับที่ 1237, ประจำวันที่ 17-20 กันยายน 2554.
- เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network-AUN). (2554). *สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ*. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2554, จาก กระทรวงศึกษาธิการ เว็บไซต์: http://www.asean.moe.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=19&Itemid=8
- ประสาธ สืบคำ. (2554). *ที่ประชุม ทปอ. มีมติเลื่อนเปิดเทอมให้ตรงกับประเทศอาเซียน*. สำนักข่าวไทย. สืบค้นเมื่อ 6 กันยายน 2554, จาก MCOT เว็บไซต์ http://www.mcot.net/cfcustom/-cache_page/248867.html
- เป็รื่อง กิจรัตน์ภร. (2554). *การศึกษาการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558*. (เอกสารการประชุม). สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2554, จาก สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา เว็บไซต์ http://www.mua.go.th/users/bhes/-front_home/Ohec/bhes2554/Doc_54/-p910.4512.00/9_05.pdf
- พินิติ รตะนานุกูล. (2554). *สกอ. เตรียมความพร้อมอุดมศึกษารองรับการเป็นประชาคมอาเซียน*. จดหมายข่าวสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2(52). สืบค้นเมื่อ 6 กันยายน 2554, จาก สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา เว็บไซต์ http://www.mua.go.th/pr_web/ohecnews/data/20110307.pdf

พินิติ รัตนานุกูล. (ม.ป.ป). *การอุดมศึกษาไทยในปี 2015*. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2554, จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เว็บไซต์ http://ird.oop.swu.ac.th/Portals/46/ASEAN%202015/ASEAN%-202015_Dr.Phiniti.pdf

วารารณณ์ บวรศิริ. (ม.ป.ป.). *การปฏิรูปอุดมศึกษาของประเทศไทยและมาเลเซีย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ. (2553). *ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ. กลุ่มบริหารนโยบายการเปิดเสรีอุดมศึกษา. (2553). *การปรับกฎบัตรเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (Charter of the ASEAN University 2554)*. สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2554, จาก สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา เว็บไซต์ http://www.satit.-mua.go.th/newspaper/anc_doc/201008_11144023.pdf

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ. (2553). *การศึกษาก่อสร้างประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2558*. กรุงเทพฯ: กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป). *แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2554-2556*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

Park, Jonghwi. (2011). *ICT in Education in Asia-Pacific*. Asia-Pacific Regional Forum on ICT Applications. Retrieved September 15, 2011, from Committed to Connecting the World Website: http://www.itu.int/ITU-D/asp/CMS/Events/2011/ict-apps/s5_JPark.pdf
UNESCO Bangkok. (n.d.). *ICT in Education Malaysia*. Retrieved September 11, 2011, from UNESCO Bangkok Website: <http://www.unescobkk.org/education/ict/themes/policy/regional-country-overviews/malaysia>

Mrs. Sudasawan Ngammongkonwong is studying Ph.D in Information and Communication Technology for Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Thailand. She received Master of Science in 2004 from Walailak University and Bachelor of Business Administration in Computing from North Eastern University, including Bachelor of Economics in 2005 from Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand. She currently works at Southeast Bangkok College as the Head of Business Computer, Faculty of Business Administration.